Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 6. 2010, sp. zn. 6 To 35/2010, ECLI:CZ:VSOL:2010:6.TO.35.2010.1

Číslo: 54/2011

Právní věta:

K provedení prohlídky jiných prostor nebo pozemků bez příkazu uvedeného v § 83a odst. 1 tr. ř. může policejní orgán přistoupit jen pokud předem nelze dosáhnout příkazu předsedy senátu (soudce) a současně věc nesnese odkladu.

Ve smyslu tohoto ustanovení „věc nesnese odkladu“, jestliže např. hrozí nebezpečí poškození, zašantročení či ukrytí věci důležité pro trestní řízení. Pokud však na základě dosud zjištěných poznatků (např. charakter věci, jejíž nalezení se očekává) či opatření učiněných před provedením prohlídky (např. sledování dotčeného prostoru) taková hrozba nevyplývá, nelze prohlídku provedenou bez takového příkazu pokládat za provedenou v souladu se zákonem.

Písemné prohlášení uživatele dotčených prostor nebo pozemků umožňující podle § 83a odst. 3 tr. ř. provedení prohlídky bez příkazu podle § 83a odst. 1 tr. ř. nelze nahradit písemným souhlasem vlastníka objektu či pozemku, který tyto nemovitosti jinému subjektu pronajal k užívání a sám je neužívá.[*)]

[*)] *Poznámka redakce: S účinností od 8. 7. 2010 je oprávněn nařídit prohlídku těchto prostor pouze předseda senátu (viz nález Ústavního soudu uveřejněný pod č. 219/2010 Sb.) a právní věta v tomto ohledu již reflektuje současnou právní úpravu.*

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 24.06.2010

Spisová značka: 6 To 35/2010

Číslo rozhodnutí: 54

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Prohlídka

Předpisy: § 83a odst. 3 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Olomouci zamítl odvolání státního zástupce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 3. 2010, sp. zn. 30 T 5/2007.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 3. 2010, sp. zn. 30 T 5/2007, byli obžalovaní D. N. a P. Č. podle § 226 písm. a) tr. ř. zproštěni obžaloby státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Ostravě, sp. zn. 4 KZV 36/2006, ze dne 9. 7. 2008, pro jednání, jehož se měli dopustit tím, že po předchozí vzájemné dohodě v úmyslu zkrátit spotřební daň z lihu a opatřit tak sobě majetkový prospěch, se společně podíleli na výrobě a distribuci lihovin za účelem jejich další distribuce blíže neurčeným osobám bez řádného odvedení spotřební daně z lihu v rozporu s příslušnými ustanoveními zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, a zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu,

obžalovaný D. N.,

> jako jednatel a jediný společník společnosti N. C., s. r. o., se sídlem D., B. p. H., přebíral alkoholické nápoje vyrobené v objektu na ulici v O., do svých prostor, které si dne 20. 4. 2005 pronajal v areálu O. – M. H., zde je uskladňoval a jako výhradní distributor společnosti L. D., s. r. o., nápoje dále distribuoval s vědomím, že se jedná o nápoje vyskladněné bez přiznání spotřební daně, tyto nápoje nezahrnul do účetnictví společnosti N. C., s. r. o., ani do přiznání k dani z přidané hodnoty a následně do účetnictví zahrnul fiktivní faktury společnosti L., s. r. o., se sídlem B., aby zakryl skutečný původ zboží, které nebylo v souladu s § 33 odst. 1 zák. č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu řádně inventarizováno ani označeno kontrolní páskou podle § 3 odst. 1 zákona č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu,

obžalovaný P. Č.,

> jako jediný jednatel a společník společnosti L. D. s. r. o., se sídlem Ch., poskytoval pro výrobu probíhající v objektu v O. – M. H. potřebné komponenty, zejména originální etikety, láhve, uzávěry, filtrační desky a případně další potřeby, které měl uskladněny v prostorách areálu O. – M. H., které si pronajal smlouvou ze dne 1. 6. 2005, přičemž zde vyrobené lihoviny značky L. D. nezahrnul do účetnictví společnosti L. D., s. r. o., tyto neinventarizoval podle § 33 odst. 1 zák. č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu ani neoznačil kontrolní páskou podle § 3 odst. 1 zák. č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu,

čímž porušili zejména ustanovení § 18 odst. 6 zák. č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních ve znění pozdějších předpisů a takto společným úmyslným jednáním s cílem zkrátit stát na spotřební dani z lihu v areálu v O., vyrobili (společně s I. K., jednatelem společnosti A., s. r. o., který však byl již pravomocně zproštěn obžaloby pro skutek právně kvalifikován podle § 148 odst. 1, odst. 4 tr. zák., spáchaného formou spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák.) a za účelem další distribuce skladovali v rozsudku blíže rozvedené množství alkoholických nápojů, a to celkem nejméně 179 335 kusů láhví různých lihovin, čímž způsobili nepřiznáním a neodvedením spotřební daně z lihu České republice škodu ve výši nejméně 9 588 911 Kč,

čímž měli spáchat trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle ustanovení § 148 odst. 1, odst. 4 tr. zák. formou spolupachatelství podle ustanovení § 9 odst. 2 tr. zák., neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž jsou stíháni.

Rozsudek právní moci nenabyl, neboť jej napadl odvoláním státní zástupce, který v jeho písemném vyhotovení uvedl, že je zaměřeno do zprošťujícího výroku, a to v neprospěch obou obžalovaných. Předně se podrobně zabýval otázkou procesnosti prohlídky nebytových prostor v areálu v O. – M. H.

dne 7. 9. 2005. Tato prohlídka nebytových prostor byla jednoznačně vyhodnocena jako neodkladný úkon, což bylo podloženo důkazy. Souhlas majitele předmětných prostor shledal státní zástupce jako zcela autentický a použitelný. Z pohledu zákonnosti tohoto procesního úkonu došlo k doplnění dokazování výslechem původního dozorového státního zástupce, přičemž výpověď tohoto plně podpořila závěry uváděné v podané obžalobě. V obecné rovině má tedy státní zástupce provedenou prohlídku nebytových prostor za zákonnou s tím, že z tohoto důkazu je možno dále vycházet. Dále se zabýval problematikou vyhotovení příkazu k prohlídce nebytových prostor, problematikou monitorování objektu, kdy zdůraznil, že celníci tak činili výlučně jako správci daně. Hodnotil situaci, v níž rozhodoval svědek Mgr. H. a dospěl k závěru, že při své nejlepší vůli si nedokáže představit, kdy měl tento svědek usednout k počítači a zpracovat řádně odůvodněný příkaz k prohlídce jiných prostor. Podle jeho přesvědčení z provedeného dokazování je zcela zjevné, že jednání policejního orgánu nesneslo odkladu. Ve vztahu k zákonným náležitostem písemného příkazu k prohlídce nebytových prostor, jak na ně poukazuje v napadeném rozsudku nalézací soud, státní zástupce uvedl, že takovýto zákonný příkaz k prohlídce nemohl svědek Mgr. H. jako policejní orgán předmětného dne vyhotovit, neboť neměl k dispozici údaje zákonem vyžadované. Náležitý prostor ve svém opravném prostředku věnoval také problematice uděleného písemného souhlasu s prohlídkou ze strany vlastníka nemovitosti svědka T. B., kdy se neztotožnil se závěrem, který prezentoval nalézací soud v napadeném rozsudku, že tento souhlas s prohlídkou mohl písemně učinit toliko uživatel daných prostor. V této souvislosti státní zástupce poukázal na vlastnickou triádu, kdy se měl svědek T. B. stát vlastníkem druhé kategorie. Má za to, že pronájem nemovitosti je nepochybně jednou z forem jejího užívání a nepodařilo-li se hodnověrně zjistit jiné uživatele či kontakt na ně, je plně v souladu se zákonem, že byl vyrozuměn vlastník a jeden z nájemníků. Pokud tedy svědek T. B., coby vlastník nemovitosti, písemně prohlásil, že s provedením prohlídky souhlasí a své prohlášení předal policejnímu orgánu, pak bylo podle státního zástupce provedení prohlídky nebytových prostor legální. Dále státní zástupce uvedl, že obhajoba až v odvolacím řízení namítla, že zajištěné lihoviny dodané údajně společnosti L., s. r. o., jsou padělky. Stalo se tak poté, kdy obžalovaný P. Č. nalézací soud víc než rok přesvědčoval, že se jedná o řádně vyrobené lihoviny s udávanou lihovitostí a zdravotně nezávadným obsahem. Obhajoba rovněž původně tvrdila, že zboží od společností L., s.r.o., mělo docházet od jiné firmy, které dodal obžalovaný toto zboží dříve, přičemž bylo dostatečně prokázáno, že na trhu nebyla jediná firma, která by od společnosti N. C., s.r.o., za celou dobu fungování společnosti L. D., s.r.o., odebrala zboží o objemu, byť se jen blížícím množství dodanému společnosti L., s.r.o. Státní zástupce nepovažuje za účelné provádět dokazování ohledně pravosti etiket, a to s ohledem na znalecký posudek a obhajobou doložené množství vyjádření jednotlivých tiskáren, a je ochoten akceptovat možnost vyrobení padělků etiket. Nicméně se nalézací soud nevyrovnal s tím, zda by pachatel složitý proces padělání podstoupil kvůli olepení několika málo kusů láhví, kdy výrobní náklady by mnohonásobně překročily případný výnos. Závěr o tom, že se jednalo o lihoviny, na jejichž výrobě se podílel obžalovaný P. Č., dovodil státní zástupce i ze znaleckého posudku Celně technické laboratoře, a to stran způsobu jejich lepení. Pokud jde o hodnověrnost výpovědi svědka T. B., pak ta nestojí osamocena, ale je podporována výpověďmi svědků V. B., P. K., jakož i pracovníků celního úřadu i dalších svědků a v neposlední řadě výsledky provedené prohlídky nebytových prostor a zajištěných stop, včetně dalších listinných důkazů. S ohledem na uvedené státní zástupce navrhl, aby odvolací soud opětovně vyhodnotil skutková zjištění v rámci provedeného dokazování a následně podle § 258 odst. 1 písm. b) tr.ř. zrušil napadený rozsudek a podle § 259 odst. 1 tr.ř. vrátil věc k novému projednání a rozhodnutí soudu prvního stupně.

Vrchní soud v Olomouci, jako soud odvolací shledal, že státní zástupce ve svém opravném prostředku reagoval na závěry, k nimž dospěl nalézací soud po provedeném dokazování, s těmito polemizoval a v opravném prostředku v podstatě předkládá svůj náhled na hodnocení celé důkazní situace. Podle přesvědčení odvolacího soudu však s tímto postupem se nelze ztotožnit, neboť nemá oporu v provedeném dokazování, závěry, k nimž odvolatel dospěl, z něj nevyplývají, a proto nebylo možno k těmto jakkoli přihlédnout. Naopak, závěry, k nimž dospěl nalézací soud, mají plnou oporu v

provedeném dokazování, s tímto jsou ve shodě, a proto se odvolací soud s těmito plně ztotožnil a v podrobnostech je možno na ně odkázat. V této souvislosti je nutno uvést, že skutečnostmi, kterými se odvolatel zabýval ve svém opravném prostředku, se již podrobně zabýval nalézací soud, což vyplývá z příslušných pasáží věnovaných jak problematice prohlídky nebytových prostor ze dne 7. 9. 2005, tak problematice hodnocení věrohodnosti výpovědi svědka T. B., jakož pak i hodnocení dalších důkazů, kterými bylo doplněno dokazování po vrácení věci, a to ať již to byly výpovědi svědků Č. J. a J. V., či se jednalo o důkazy listinné povahy jako např. znalecký posudek Ing. Z., rozsudky obecných soudů apod.

Proto považuje odvolací soud k jednotlivým odvolacím námitkám státního zástupce uvést následující. Státní zástupce ve svém opravném prostředku shledal prohlídku nebytových prostor v areálu v O. – M. H. dne 7. 9. 2005 za zákonnou, procesní, kdy podle jeho názoru tato nebyla zatížena žádnými procesními vadami. S tímto jeho názorem se nelze ztotožnit a možno plně odkázat na argumentaci a závěry, k nimž dospěl nalézací soud ve vztahu k tomuto procesnímu úkonu, kdy již odvolací soud ve svém předchozím zrušovacím rozhodnutí v této věci poukazoval na řadu jeho nedostatků a reagoval na námitky obou obžalovaných. Nalézací soud z pokynu odvolacího soudu doplnil dokazování, a to výslechem tehdejšího dozorového státního zástupce JUDr. Z. K., který potvrdil skutečnosti uváděné svědkem Mgr. A. H., velitelem zásahu, pokud jde o časové údaje a zvolený postup, což však nebylo nijak sporné, ale co je důležité, uvedl, že vydal svědkovi telefonicky souhlas pro to, aby Mgr. A. H. vyhotovil písemný příkaz k prohlídce ve smyslu ustanovení § 83a odst. 1 tr. ř. a aby tato mohla legálně proběhnout. Bylo tedy zjištěno, že sám státní zástupce tento příkaz písemně nevydal a rovněž jej nevyhotovil ani velitel zásahu Mgr. A. H. Nalézací soud v napadeném rozsudku se s oporou litery zákona zabýval podmínkami, za nichž je možno provést procesní úkon, a to prohlídku jiných nebytových prostor a pozemků, tak jak to vyplývá z ustanovení § 83a odst. 1 tr. ř. Stejně jako nalézací soud i soud odvolací považuje absenci písemně vyhotoveného příkazu za podstatnou vadu. Bez tohoto příkazu bylo možno provést tento procesní úkon za předpokladu, že příkazu nebo souhlasu nelze předem dosáhnout a věc nesnese odkladu. Tato další možnost provedení prohlídky je rovněž podrobně rozebrána nalézacím soudem v napadeném rozsudku, kdy na jeho závěry je možno plně odkázat, neboť se s těmito odvolací soud plně ztotožnil. Je tak možno konstatovat, že v daném případě, pokud jde o formální stránku věci, příslušný protokol o provedení prohlídky nebytových prostor neobsahoval zmínku a ani odůvodnění, že se jedná o neodkladný úkon. Dále je třeba akcentovat, jaké zboží bylo ohlášeno (jeho nález) a následně na místě zajištěno. Jednalo se zejména o alkohol zabalený v kartónových krabicích, na paletách stažených fólií, a to ve velkém množství. S ohledem na uvedené není možno dojít k závěru, že se jednalo o neodkladný úkon, tj. že věc nesnese odkladu, neboť zde nehrozilo, že by mohlo dojít ke zničení věcí, jejímu poškození, zašantročení, eventuálně ukrytí na jiném místě. V této souvislosti se odvolací soud ve svém předchozím rozhodnutí, ale rovněž i nalézací soud v napadeném rozsudku shodně zabývaly otázkou monitoringu areálu, kdy tato skutečnost objektivně eliminovala možné nebezpečí v podobě převezení věcí na jiné místo apod. Tedy ani tento zákonný důvod nebyl shledán důvodným pro provedení prohlídky nebytových prostor. Zákon dále umožňuje provedení prohlídky dotčených prostor či pozemků za situace, kdy uživatel těchto písemně prohlásí, že s prohlídkou souhlasí a své prohlášení předá policejnímu orgánu. Také i tato možnost provedení prohlídky nebytových prostor je řešena v napadeném rozsudku, jakož i v předchozím rozhodnutí odvolacího soudu, kdy bylo jednoznačně prokázáno, že nebyly splněny zákonné podmínky pro tento postup. Vlastník předmětné nemovitosti svědek T. B. nemohl učinit účinný písemný souhlas s předmětnou prohlídkou, neboť nebyl uživatelem příslušných prostor a svědek Mgr. A. H. jednoznačně věděl, že objekt je užíván dalšími nájemci. V této souvislosti je nutno poukázat na součinnost vlastníka nemovitosti svědka T. B., který v dané věci hovořil s ředitelkou Celního úřadu Ostrava a s touto se dohodl v tom směru, že následující den se na místo dostaví, přiveze rezervní klíče od prostor, nájemní smlouvy, eventuálně příslušné nájemníky tak, aby prohlídka mohla proběhnout bez závad, o čemž velitele zásahu svědka Mgr. A. H. informoval, ten však tento postup odmítl. Pokud jde o odvolatelem namítnou legalizaci tohoto procesního úkonu

písemným souhlasem s prohlídkou majitele objektu svědka T. B., pak oproti názoru státního zástupce v opravném prostředku je odvolací soud přesvědčen, že toto prohlášení musí učinit konkrétní uživatel konkrétních prostor nebo pozemků a toto prohlášení mimo něj nemůže učinit jiná osoba. Svědek T. B. se v žádném případě nestal vlastníkem druhé kategorie, jak to namítl ve svém opravném prostředku odvolatel, ale i nadále pro něj platila vlastnická triáda, neboť i nadále byl vlastníkem předmětných prostor, toliko realizoval oprávnění s jejich vlastnictvím spojeným, a to ve formě dispozice v uzavření příslušných nájemných smluv. Za této situace pak byli těmi dotčenými uživateli nebytových prostor, kteří mohli písemně vyslovit souhlas s prohlídkou těchto prostor, právě uživatelé, kteří měli uzavřeny s vlastníkem nemovitosti, svědkem T. B., nájemní smlouvy na konkrétní prostory v rámci předmětného objektu a nikoliv vlastník nemovitosti svědek T. B. Pokud jde o zákonnost a další využitelnost procesního úkonu, a to prohlídky jiných nebytových prostor a pozemků v O. – M. H. dne 7. 9. 2005, kam směřují námitky státního zástupce, pak má odvolací soud závěr, k němuž nalézací soud po provedeném a doplněném dokazování dospěl a který je formulován v napadeném rozsudku, za správný a zákonný, a proto se s ním plně ztotožnil a na argumentaci nalézacího soudu v tomto směru plně odkazuje. S ohledem na uvedené byly proto námitky státního zástupce v tomto směru odmítnuty jako nedůvodné.

S ohledem na vyhodnocení charakteru tohoto důkazu, kdy se jedná o důkaz procesně neúčinný, je nutno uvést, že nelze dále přihlédnout ke skutečnostem z tohoto důkazu vyplývajícím, jako např. množství zajištěného alkoholu, druh, etikety či závěrům vyplývajícím z posudků Celně technické laboratoře a znaleckých posudků z oboru ekonomika, odvětví účetní evidence apod. Na tuto skutečnost v napadeném rozsudku poukazoval správně již nalézací soud. Pokud by obecně tato důkazní situace nastala, měl nalézací soud podle předchozího rozhodnutí odvolacího soudu vyhodnotit stávající důkazy v dané věci ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5, odst. 6 tr. ř., což také učinil. Doplnil dokazování výslechem svědků Č. J., J. V. a dalšími důkazy listinného charakteru, jak jsou podrobně popsány v napadeném rozsudku. Po jejich pečlivém vyhodnocení nalézací soud uvedl, že výpověď svědka T. B. byla shledána v souladu s řadou provedených důkazů, nicméně na druhé straně byla zpochybněna rovněž řadou důkazů a tvrzení. Za této situace nalézací soud správně dospěl k závěru o existující důvodné pochybnosti o věrohodnosti výpovědi svědka T. B., a proto nebylo možno z této jako z důkazů zásadně usvědčujícího v řízení vycházet. Po vyhodnocení důkazní situace ve věci za situace, kdy nebylo možno z důvodu procesní nepoužitelnosti vycházet ze stěžejního důkazu, a to prohlídky nebytových a jiných prostor ze dne 7. 9. 2005 a kdy byla dále zpochybněna výpověď stěžejního svědka T. B., nalézací soud zvolil správný postup a oba obžalované obžaloby zprostil, přičemž pochybení nebylo shledáno ani ve zvoleném konkrétním zprošťujícím důvodu. Pokud státní zástupce v závěru svého opravného prostředku vznesl námitky v tom směru, že obhajoba až v odvolacím řízení vznesla námitku, že zajištěné lihoviny dodané údajně společností L., s. r. o., jsou padělky, či že nebyla zjištěna jediná společnost, která by odebrala zboží o objemu, byť se jen blížícímu množství dodaném společností L., s. r. o., či že se nalézací soud nevyrovnal s tím, že obžalovaní složitý proces padělání podstoupili kvůli olepení menšího množství kusů láhví, a to s ohledem na poměr výrobních nákladů a výnosů, pak možno uvést, že těmito námitkami se náležitým způsobem zabýval v napadeném rozsudku nalézací soud, a dále je možno uvést, že obžalovaní mohou vznášet námitky i v řízení odvolacím, což je výrazem jejich práva na obhajobu (ustanovení § 33 odst. 1 tr. ř.).

Jelikož se odvolací soud neztotožnil s námitkami státního zástupce, uplatněnými v jeho opravném prostředku, byly tyto vyhodnoceny jako nedůvodné, nemající vliv na správnost rozhodnutí nalézacího soudu, a za této situace proto bylo ve vztahu k opravnému prostředku státního zástupce postupováno podle § 256 tr. ř., kdy bylo jako nedůvodné zamítnuto.